

1. Úvod a metodika

Předkládaná analytická zpráva se zabývá vývojem sňatečnosti v České republice v letech 2001–2019, tedy od počátku 21. století až k posledním dostupným údajům.

První část textu se věnuje vývoji celkového počtu sňatků a jejich struktury podle jednotlivých charakteristik zjišťovaných ve statistice sňatků (rodinný stav snoubenců a pořadí sňatku, věková struktura snoubenců a jejich vzájemný věk, dosažená úroveň vzdělání, státní občanství). Následující kapitola rozebírá, jak se v uplynulém období 2001–2019 měnil sezónní profil sňatečnosti (z hlediska měsíce sňatku), zmiňuje i vliv dne v týdnu a atraktivního sousledu číslic v datu sňatku. Pro analytické zhodnocení úrovně sňatečnosti je klíčové, jak se vyvíjela intenzita sňatečnosti, tj. v jakém rozsahu podle věku (příp. podle doby mezi rozvodem a dalším sňatkem) vstupovaly osoby do svého prvního či dalšího manželství. Tomu se věnuje čtvrtá kapitola popisující vývoj intenzity sňatečnosti svobodných osob podle pohlaví a věku a sňatečnosti rozvedených podle doby uplynulé mezi rozvodem a dalším sňatkem. Jelikož transversální pohled na sňatečnost (tj. úroveň v daném kalendářním roce) nemůže ze své podstaty postihnout reálný průběh uzavírání sňatků v průběhu života jednotlivých generací, je v další kapitole pro doplnění zařazen kohortní (longitudinální) pohled na sňatečnost. Poslední kapitola pak zhodnocuje sňatečnost v regionálním pohledu na úrovni krajů.

Tab. I Zkratky použité v publikaci

Zkratka kraje	Název kraje	Zkratka kraje	Název kraje
PHA	Hlavní město Praha	HKK	Královéhradecký kraj
STC	Středočeský kraj	PAK	Pardubický kraj
JHC	Jihočeský kraj	VYS	Kraj Vysočina
PLK	Plzeňský kraj	JHM	Jihomoravský kraj
KVK	Karlovarský kraj	OLK	Olomoucký kraj
ULK	Ústecký kraj	ZLK	Zlínský kraj
LBK	Liberecký kraj	MSK	Moravskoslezský kraj

Tematicky publikace navazuje na text „Vývoj sňatečnosti a rozvodovosti v ČR po roce 1989“ vydaný Českým statistickým úřadem v roce 2002, a dále pak na každoroční publikace¹ „Vývoj obyvatelstva České republiky“ a „Vývoj obyvatelstva v krajích České republiky“.

Údaje o počtu sňatků vychází z běžné (každoroční) evidence demografických událostí, kdy za každé manželství uzavřené na území České republiky je matričními úřady vyplňováno statistické hlášení o uzavření manželství (Obyv 1-12). Do statistiky jsou pak zařazovány sňatky obyvatel ČR a cizinců s trvalým pobytem v ČR, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území ČR na dlouhodobé vízum (vízum k pobytu nad 90 dnů) nebo na základě povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU s hlášeným přechodným pobytem na území ČR a cizinců s uděleným azylem v ČR². Údaje zahrnují rovněž manželství českých občanů uzavřená v cizině, pokud jsou včas registrována prostřednictvím zvláštní matriky v Brně.

¹ Dostupné na <https://www.czso.cz/csu/czso/publikace-o-obyvatelstvu>.

² Okruh osob zahrnutých do obyvatelstva České republiky platný od 1. 5. 2004. V předchozím období zahrnování do obyvatelstva kromě občanů s trvalým pobytem pouze cizinci s vízy nad 90 dnů a cizinci s přiznaným azylem.

